

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Надежда Георгиева Благоева, член на научно жури съгласно заповед № 292/27.03.2025

Автор на дисертационния труд: Галина Петрова Георгиева, D010221239, докторант към катедра „Финанси и кредит“, при факултет „Финанси“, СА „Д.А.Ценов“ Свищов

Тема на дисертационния труд: „УПРАВЛЕНИЕ НА ПАРИЧНИЯ ПОТОК ПРИ ВНОСА И ВЪТРЕШНАТА ТЪРГОВИЯ С АВТОМОБИЛНИ КОМПОНЕНТИ В БЪЛГАРИЯ “

Научен ръководител: доц. д-р Александър Ганчев

I. Общо представяне на дисертационния труд: представеният ми за изготвяне на становище дисертационният труд е посветен на една значима проблематика – управлението на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България. Темата е особено актуална в контекста на динамичните промени в глобалните вериги на доставка, нестабилната икономическа среда и необходимостта от адаптивност на стопанските субекти в търговския сектор. Разработката е разгърната в общ обем от 175 стр., от които 159 стр. същинска част. Те следват класическата при разработване на дисертация структура. Представена е от увод, три глави, заключение, библиография и приложения.

Предметът на разработката са инструментите за управление и анализ на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България. **Обект** на изследването е вносът и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България. Изследователската теза, която авторката защитава в своя труд е, че ефективното управление на паричните потоци при вноса и търговията с автомобилни компоненти в България налага прилагане на комплексен аналитичен инструментариум, отчитащ влиянието на ключови макроикономически индикатори и финансовото състояние на фирмите, опериращи в сектора.

Целта на разработката е проучване на предизвикателствата пред управлението на паричните потоци при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в

България, който се основа на извършването на оценки на факторните въздействия и функционалните специфики на автомобилния парк в страната. За постигане на своята цел авторката си поставя и в последствие решава четири изследователски задачи.

Първа глава от настоящия дисертационен труд е посветена на теоретичните основи и модели за ефективното управление на фирмените парични потоци. Последователно са разгледани концепциите за измерване и управление на паричните потоци на фирмите, системния анализ на моделите за управление на паричните потоци и методиката за анализ и оптимизиране на фирмените парични потоци. Втора глава е посветена на анализ на състоянието на българския пазар на автомобили и автомобилни компоненти в условията на международна конкуренция. Оценено е мястото на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ във външната търговия на България, представен е анализ на финансирането в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, разгледани са съвременните икономически предизвикателства и тяхното влияние върху вноса на транспортни средства в България. Трета глава извършва финансово-икономическа оценка на управлението на паричните потоци на фирма, търгуваща с автомобилни компоненти в България. Анализирани са финансовите отчети на фирма „Примекс“ ЕООД и взаимовръзките между паричните потоци и ключови отчетни позиции посредством прилагането на регресионно-корелационен анализ. Съдържанието на дисертационния труд е добре балансирано сравнително по равно между трите отделно глави. В заключителната си част авторката систематизира основните си изводи. Такива са направени и в края на всяка отделна глава, което изключително много допринася и дава възможност за по-доброто възприемане и организация на настоящия труд.

Докторантката е цитирала добросъвестно и при спазване на съответните изисквания 93 литературни източника, от които 48 на английски и 45 на български. Преобладаващият брой от тях е публикуван в последните няколко години. В приложение докторантката е представила данни за годишното представяне на първите двадесет държави по внос на автомобили в България за периода 2007 – 2020 г. (в хил. долара).

За по-доброто онагледяване и визуализация на своя труд авторката е използвала 67 фигури, 31 таблици и 16 уравнения. Всичко това допринася в голяма степен за добрата организираност и систематизираност на дисертационния труд.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Настоящият дисертационен труд е посветен на една тема с нестихваща **актуалност** особено в България, която традиционно не е производител, а е изцяло вносител на автомобили и части за тях. Освен това автомобилният парк в страната ни е сравнително стар, което поставя акцента върху вноса именно на такива компоненти. Същевременно автомобилната индустрия, макар и индиректно представена чрез компонентната търговия, играе важна роля за българската икономика както от гледна точка на външната търговия, така и по линия на индустриалното производство и заетостта.

В труда са анализирани финансово-икономически и управленски аспекти на паричните потоци, като акцентът е поставен върху идентифицирането на рискове, предизвикани от несъответствие във времевото разпределение на паричните приходи и разходи. Авторката предлага конкретни подходи за оптимизация и прогнозиране на паричните потоци, като отчита спецификата на автомобилния сектор в България, фискалната рамка и митническата регулация. За формиране на своите съждения и анализи авторката е използвала различни методи като този на теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, дескриптивен анализ, анализ на динамични редове, коефициентен анализ, регресионно-корелационен анализ, метод на най-малките квадрати и др.

Кулминацията на своя труд докторантката дава в представения **автореферат**. Той е разработен в обем от 33 стандартни страници. Характеризира се с коректно и стегнато отражение на най-важните моменти и изводи от съдържанието на научното изследване. Изцяло отговаря на възприетите норми за съставяне и структуриране на автореферат.

Пряко свързани с тематиката на дисертационния труд са общо четири изцяло самостоятелни **публикации**, от които 1 статия, 2 научни доклади и 1 абстракт. Това осигурява изискуемите по закон минимум от 30 точки.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е един изцяло завършен научен труд, в който систематично се постига поставената в началото цел на изследване. Авторката дефинира четири приноса с научен и научно-приложен характер, които изцяло приемам. Те са свързани с: извършен е системен анализ на концепцията за управление на паричните потоци във фирмата, като са изведени ключови финансови и математически концепции за дефиниране и измерване на паричните потоци, класифицирани са техниките за тяхното управление и оптимизиране; разкрива, че секторът внос и износ на автомобили

и резервни части и оборудване у нас се развива добре, но е силно зависим от глобални икономически сътресения, което налага целенасочени действия от страна на държавата за стимулиране и развитие конкурентоспособността му, по-големите фирми от сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България имат сериозен потенциал да растат по-интензивно в дългосрочен план при въвеждането на иновации и по-добро управление на персонала; посредством емпиричен анализ се извежда и потвърждава необходимостта от формирането на специфичен финансов буфер и нуждата от оптимизиране ефективността на използването на активите за осигуряване на финансова стабилност при форсмажорни обстоятелства и промяна в характеристиките на пазара; идентифицирани са основните фактори, влияещи върху динамиката на нетните парични потоци на фирма, търгуваща с автомобилни компоненти в България, и е измерена силата на тяхното влияние, като на тази база се установява, че нетните парични потоци при търговията с автомобилни компоненти са силно уязвими към макроикономически фактори като преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия и величината на БВП по текущи цени.

Друг сериозен принос на докторантката, който не е изведен в справката за приносните моменти, е изведената авторова дефиниция на понятието управление на паричните потоци, а има съществена значимост.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд на тема „Управление на паричния поток при вноса и вътрешната търговия с автомобилни компоненти в България“ представлява актуално и практически ориентирано изследване на важен аспект от финансовото управление в съвременната стопанска дейност. Авторката демонстрира умения за самостоятелна научна работа, владее теоретичен апарат, прилага адекватни методи на изследване и интерпретиране на емпирични данни. Анализът и изводите в дисертацията са логично изградени, научно аргументирани и допринасят както за обогатяване на теоретичните познания в областта, така и за усъвършенстване на практическите подходи в управлението на паричните потоци в сектора. Затова съществени критични бележки нямам. В това отношение би могло да се спомена засилване и разширяване на критичното отношение на автора особено в частта на съществуващите вече във финансовата теория определения на понятието управление на парични потоци, за да се открият по-ярко предимствата на представената авторова дефиниция.

В тази връзка бих искала на своята защита докторантката да изкаже своето мнение по следните въпроси:

1. Кой са основните рискове според Вас, които влияят върху паричните потоци при внос на автомобилни компоненти в България?
2. Как мислите, че влизането на България в Еврозоната би се отразило върху формирането на паричните потоци на вносителите на автомобилни компоненти?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

В заключение считам, че представеният за разглеждане дисертационен труд на тема **„УПРАВЛЕНИЕ НА ПАРИЧНИЯ ПОТОК ПРИ ВНОСА И ВЪТРЕШНАТА ТЪРГОВИЯ С АВТОМОБИЛНИ КОМПОНЕНТИ В БЪЛГАРИЯ “** е в изцяло завършен вид и има характер на сериозно научно изследване. Дисертацията съдържа редица приноси с научен и научно-приложен характер.

Това ми дава основание с увереност да дам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка и да гласувам **ЗА** присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на **Галина Георгиева** в професионално направление 3.8 Икономика, по научната специалност 05.02.05 Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка.

Дата: 6.05.2025

Изготвил становището:

доц. д-р Надежда Благоева

(.....)